МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Факультет економіки та екології моря

Кафедра обліку і економічного аналізу

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної роботи _____ С.О. Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Стратегічний аналіз бізнес-середовища

Strategic analysis of the business environment

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

тип дисципліни вибіркова

мова викладання українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА»
"09" 01 2025 року. - 13 с.

Розробник:
доцент кафедри «Облік і економічний аналіз»,
кандидат технічних наук, доцент Катерина БУРУНСУЗ

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА» розглянуто на засіданні кафедри «Облік і економічний аналіз»
Протокол № 7 від «14» 01 2025 р.
Завідувач кафедри обліку і економічного аналізу
кандидат економічних наук, професор Олена ПОГОРЄЛОВА

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА» розглянуто методичною радою факультету економіки та екології моря
Протокол № 7 від «14» 01 2025 р.
Декан факультету економіки та екології моря
кандидат економічних наук, доцент Вячеслав ІВАТА

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА» погоджено з навчальним відділом
Начальник навчального відділу
кандидат технічних наук, доцент Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА
» затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 1 від «___» 01 2025 р.
Голова НМР НУК
кандидат технічних наук, доцент Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2025
© Бурунсуз К.С., 2025

ЗМІСТ

	Вступ……..	4
1.	Опис навчальної дисципліни……..	5
2.	Мета вивчення навчальної дисципліни…….	5
3.	Передумови для вивчення дисципліни……..	5
4.	Очікувані результати навчання……..	6
5.	Програма навчальної дисципліни……..	6
6.	Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування ……..	9
7.	Форми поточного та підсумкового контролю……..	9
8.	Критерії оцінювання результатів навчання……..	11
9.	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна…….	12
10.	Рекомендовані джерела інформації……	12

ВСТУП

Анотація

В умовах різкого погіршення обстановки безпеки із-за наявності бойових дій в центрі Європи, великої нестабільності політичної ситуації в світі, глобалізації економічних процесів і систем особливо важливою стає проведення стратегічного аналізу для забезпечення ефективності діяльності підприємства щодо отримання прибутку в умовах постійної зміни зовнішнього бізнес-середовища.

Курс має практичний характер та передбачає формування техніки аналітичних досліджень для виявлення резервів підвищення ефективності виробництва і обґрунтування стратегічних управлінських рішень, опанування методів стратегічного аналізу, прийняття стратегічних рішень, які забезпечать конкурентні переваги та прибутковість у довгостроковій перспективі з максимальним використанням потенціалу та змін у зовнішньому бізнес-середовищі.

Ключові слова: стратегічний аналіз; SWOT-аналіз; ризик; стратегічний баланс; стратегічні цілі; бізнес-середовище.

Abstract

In the context of a sharp deterioration in the security situation due to the presence of hostilities in the center of Europe, the great instability of the political situation in the world, the globalization of economic processes and systems, strategic analysis is becoming especially important to ensure the effectiveness of the enterprise's activities in terms of generating profit in conditions of constant change in the external business environment.

The course is practical in nature and involves the formation of analytical research techniques to identify reserves for increasing production efficiency and justifying strategic management decisions, mastering strategic analysis methods, making strategic decisions that will ensure competitive advantages and profitability in the long term with maximum use of potential and changes in the external business environment.

Keywords: strategic analysis; SWOT analysis; risk; strategic balance; strategic goals; business environment.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3">Для всіх галузей</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>3-й</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Електронний адрес РПНД на сайті Університету http://</td><td rowspan="7">Для всіх спеціальностей</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>5-й</td><td>5-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання —</td><td>30 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Загальна кількість годин – 150</td><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5; самостійної роботи студента – 3.</td><td rowspan="6">Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)</td><td>- год.</td><td>- год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>130 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: -</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: комбінована</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Стратегічний аналіз бізнес-середовища» є формування базових теоретичних знань і практичних умінь щодо ефективних стратегічних рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни **відсутні.**

4. Очікувані результати навчання

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати: сутність, напрями стратегічного аналізу суб'єкта господарювання, методи аналізу виробничої програми, структури капіталу, фінансової програми та інвестицій, оцінювання потенціалу підприємства як чинника стратегії розвитку.

Вміти: застосовувати методи дослідження середовища: метод "критичних точок", PEST-аналіз, SWOT-аналіз; визначати стратегічну позицію підприємства в галузі на ринку; складати матрицю Бостонської консалтингової групи (БКГ) та на її основі приймати рішення щодо збалансованості портфеля підприємства; аналізувати рівень забезпеченості в зоні фінансових ресурсів; розраховувати точку беззбитковості та оптимізувати витрати виробництва; проводити стратегічний аналіз платоспроможності підприємства та ліквідності його балансу; прогнозувати показники рентабельності.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Методологічні основи проведення стратегічного аналізу

Тема 1. Фундаментальні основи стратегічного аналізу [1, с. 7-19]; [5, с. 55-76]; [6, с. 8-28].

Тема 2. Визначення основних перспективних шляхів розвитку підприємства на основі проведення SWOT-аналізу [2]; [3, 46-79]; [6, с. 87-110].

Тема 3. PEST-аналіз та основні тенденції розвитку бізнес-середовища [3, с. 80-91]; [5, с. 104-130]; [6, с. 141-170].

Тема 4. Аналіз секторів бізнесу за допомогою матриці BCG [1, с. 49-52]; [3, с. 92-112]; [6, с. 198-240].

Змістовий модуль 2. Стратегічний аналіз діяльності підприємства

Тема 1. Організаційно-економічні особливості діяльності підприємства як передумова проведення стратегічного аналізу [3, с. 142-172]; [6, с. 319-340].

Тема 2. Стратегічні цілі та завдання розвитку підприємства [1, с. 165-179]; [5, с. 299-325]; [6, с. 405-420].

Тема 3. Стратегічний аналіз структури капіталу підприємства [2]; [3, с. 192-205]; [6, с. 445-467].

Тема 4. Стратегічний аналіз фінансових показників діяльності підприємства [3, с. 206-232]; [6, с. 495-524].

Тема 5. Стратегічний аналіз інвестицій [3, с. 233-253]; [5, с. 364-372]; [6, с. 557-582].

Тема 6. Формування стратегічного плану дій підприємства [1, с. 184-200]; [6, с. 121-134].

1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Методологічні основи проведення стратегічного аналізу												
Тема 1. Фундаментальні основи стратегічного аналізу	15	4	4	-	-	7	15	2	2	-	-	11
Тема 2. Визначення основних перспективних шляхів розвитку підприємства на основі проведення SWOT-аналізу	15	4	4	-	-	7	15	2	2	-	-	11
Тема 3. PEST-аналіз та основні тенденції розвитку бізнес-середовища	15	4	4	-	-	7	15	1	1	-	-	13
Тема 4. Аналіз секторів бізнесу за допомогою матриці BCG ь	15	4	4	-	-	7	15	1	1	-	-	13
Разом за змістовим модулем 1	60	16	16	-	-	28	60	6	6	-	-	48
Змістовий модуль 2. Стратегічний аналіз діяльності підприємства												
Тема 1. Організаційно-економічні особливості діяльності підприємства як передумова проведення стратегічного аналізу	18	4	4	-	-	10	15	1	1	-	-	13
Тема 2. Стратегічні цілі та завдання розвитку підприємства	14	2	2	-	-	10	15	1	1	-	-	13
Тема 3. Стратегічний аналіз структури капіталу підприємства	14	2	2	-	-	10	14	0,5	0,5	-	-	13
Тема 4. Стратегічний аналіз фінансових показників діяльності підприємства	14	2	2	-	-	10	14	0.5	0,5	-	-	13
Тема 5. Стратегічний аналіз інвестицій	14	2	2	-	-	10	14	0.5	0,5	-	-	13
Тема 6. Формування стратегічного плану дій підприємства	16	2	2	-	-	12	18	0,5	0,5	-	-	17
Разом за змістовим модулем 2	90	14	14	-	-	62	90	4	4	-	-	82
Усього годин	150	30	30	-	-	90	150	10	10	-	-	130

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Фундаментальні основи стратегічного аналізу	4	2
2	Визначення основних перспективних шляхів розвитку підприємства на основі проведення SWOT-аналізу	4	2
3	PEST-аналіз та основні тенденції розвитку бізнес-середовища	4	1
4	Аналіз секторів бізнесу за допомогою матриці BCG	4	1
5	Організаційно-економічні особливості діяльності підприємства як передумова проведення стратегічного аналізу	4	1
6	Розроблення та економічне обґрунтування стратегії фінансової програми	2	1
7	Стратегічні цілі та завдання розвитку підприємства	2	0,5
8	Стратегічний аналіз фінансових показників діяльності підприємства	2	0,5
9	Стратегічний аналіз інвестицій	2	0,5
10	Формування стратегічного плану дій підприємства	2	0,5
	Разом	30	10

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – ***0,5 год. / 1 год. занять;***
- підготовка до практичних занять – ***1-2 год. / 1 заняття;***
- підготовка рефератів та їх презентації –***15 год. на 1 роботу;***
- підготовка до контрольних заходів – ***(15-30) год. на 1 захід.***

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекційних занять	30	10
2	Підготовка до практичних робіт	15	5
3	Підготовка реферату (презентації)	15	15
4	Підготовка до заліку	30	30
5	Виконання контрольних робіт студентами заочної і дистанційної форм навчання	-	70
	Разом	90	130

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

До методів навчання, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, відносяться:

- для всіх видів занять: робота з літературою, пояснення, дискусія, демонстрування, пояснювально-ілюстративний метод;
- для лекційних занять: лекція, бесіда, ілюстрування;
- для практичних та семінарських занять: вправа, практична робота, повідомлення готової інформації.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- стандартизовані тести;
- практичні роботи;
- реферати (презентації результатів виконаних завдань та досліджень).

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для виставлення заліку. У проміжних оцінках студент може набрати від 60 балів до 80 балів за всі види освітньої діяльності.

Питома вага заліку в загальній системі оцінок – 20 балів. Право здавати залік дається студенту, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок і заліку набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки іспиту.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Критерії оцінювання під час поточного контролю

Кількість балів		**Критерії оцінювання**
Денна форма	**Заочна форма**	
Практичні роботи		

2	7	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки
1,5	5	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
1	3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
0,5	1	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
0	0	Студент не дає відповіді
Реферат		
5	5	Реферат підготовлений на актуальну тему, сутність питання розкрито, побудова логічна, легко сприймається. Студент дає правильні, повні, логічні відповіді на поставлені запитання
4	4	Реферат підготовлений на актуальну тему, сутність питання розкрито, мають місце недоліки побудови і оформлення. Студент дає правильні, повні, логічні відповіді на поставлені запитання, але допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
3	3	Реферат підготовлений на актуальну тему, але сутність питання розкрито не повністю; мають місце недоліки побудови і оформлення. Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
2	2	Реферат підготовлений на актуальну тему, але сутність питання не розкрито або з помилками; побудова не логічна
1	1	Реферат підготовлений поверхнево, сутність питання не розкрито або з помилками; тема не актуальна, недостатньо обґрунтована
0	0	Студент не підготував реферат

Поточний модульний контроль № 1 у формі тестування

Кількість правильних відповідей	40	36	32	28	24	20	16	12	8	4
Кількість балів	20	18	16	14	12	10	8	6	4	2

Поточний модульний контроль № 2

Кількість балів			
Теоретичне питання № 1	Теоретичне питання №2	Практичне завдання № 3	Разом
5	5	10	20

Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичне питання	
5	Відповідь правильна, повна, логічна.
3	Відповідь в цілому правильна, містить неточності
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
0	Відповідь не правильна або відсутня

Практичне завдання	
10	Практичне завдання виконане правильно і без зауважень, зроблені обґрунтовані висновки
8	Практичне завдання виконане повністю, але містить несуттєві помилки і недоліки
5	Практичне завдання виконане частково або містить несуттєві помилки у розрахунках або в методиці
1	Практичне завдання виконане частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	Завдання не виконане, або розв'язане не вірно

Критерії оцінювання контрольних робіт

Теоретичне питання № 1	Теоретичне питання № 2	Теоретичне питання № 3	Практичне завдання	Разом
6	6	6	22	40

Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичне питання	
6	Відповідь на питання правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, аргументовані висновки, повний список літератури.
5	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттє помилки та неточності у викладенні матеріалу.
3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована,
1	Відповідь не розкриває суті питання, має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
0	Відповідь не вірна або не надана.
Практичне завдання	
22	Практичне завдання виконано повністю і правильно, бездоганно оформлено
20	Практичне завдання виконано повністю і правильно (відсутній висновок)
15	Практичне завдання виконане повністю, але містить несуттєві помилки і недоліки
10	Практичне завдання виконане частково, містить несуттєві помилки у розрахунках або в методиці
5	Практичне завдання виконане частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	Рішення не вірне або не надане

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Практичне заняття 1.1	2	Практичне заняття	7
		Практичне заняття 1.2	2		
	Т2	Практичне заняття 2.1	2		

		Практичне заняття 2.2	2	Практичне заняття	7
	Т3	Практичне заняття 3.1	2		
		Практичне заняття 3.2	2		
	Т4	Практичне заняття 4.1	2	Практичне заняття	7
		Практичне заняття 4.2	2		
	ПМК		20		
	Разом за змістовний модуль		26	Підготовка реферату	5
ЗМ 2	Т5	Практичне заняття 5.1	2		
		Практичне заняття 5.2	2		
	Т6	Практичне заняття 6.1	2	Практичне заняття	7
		Практичне заняття 6.2	2		
	Т7	Практичне заняття 7.1	2		
		Практичне заняття 7.2	2	Практичне заняття	7
	Т8	Практичне заняття 8.1	2		
		Практичне заняття 8.2	2		
	Т9	Практичне заняття 9.1	2		
		Практичне заняття 9.2	2		
	Т10	Практичне заняття 10.1	2		
		Практичне заняття 10.2	2		
	ПМК		20		
	Разом за змістовний модуль		34	Виконання контрольної роботи	40
Підсумковий контроль		Залік	20	Залік	20
Сума			**100**		**100**

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Під час вивчення дисципліни застосовуються такі технічні засоби: мультимедійний проєктор, інтерактивна дошка, персональний комп'ютер (системний блок, монітор, пристрій введення інформації), планшет або аналогічний девайс, підключений до інтернет через Wi-Fi-модем (роутер). А також: дистанційні платформи MOODL, Zoom та програмні інструменти MS Word, MS Excel, MS Power Point.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Стратегічний аналіз галузі. Навчальний посібник / За ред. Лотиш О.Я. – Тернопіль: Економічна думка, 2019 – 248 с.

2. Головко Т.В. Стратегічний аналіз : навч.-метод. посібник [для самост. вивч. дисц.] / Головко ТВ., Сагова С.В. ; за ред. М.В. Кужельною. К. : КНЕУ, 2018. 201 с.

3. Пилипенко О. В. Стратегічний аналіз: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./ О. В. Пилипенко; За заг. ред. М. І. Коваля. К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. 350 с.

4. Сич, Є. М. Стратегічний аналіз [Текст] : навч.-метод. посіб. / Є. М. Сич, О. В. Пилипенко, М. С. Стасишен. К. : Каравела, 2016. 304 с.

5. Стратегічне управління корпораціями [Текст] : навч. посіб. / О. М. Скібіцький, В. В. Матвєєв, В. І. Щелкунов, С. М. Подрєза. – К. : ЦУЛ, 2016. – 480 с.

6. Фаріон І. Д. Стратегічний аналіз: Навчальний посібник для студентів і аспірантів. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 635 с.

Допоміжна література

7. Бурунсуз К.С. Особливості проведення стратегічного аналізу діяльності підприємств енергетичної галузі. Збірник наукових праць НУК. Видавничий дім «Гельветика», 2021, Вип. 1, С. 99 - 105.

8. Погорєлова О.В., Бурунсуз К.С. Методичні вказівки до виконання практичних і самостійних робіт з дисципліни «Стратегічний аналіз і планування» магістрантами спеціальності 071 «Облік та оподаткування», Миколаїв: НУК, 2021. 92 с.

9.Tsyhanova O. S., Katkova N. V., Murashko I. S., Hryshchenko O. V., Burunsuz K. S. Adaptation of the controlling system of the machine-building enterprise to change in strategic goals. Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu, 2023, № 4, P. 164-172.

10.Yakubiv, V., Hryhoruk, I. (2017). Innovative Methods in Strategic Planning of Foreign Economic Activity of Enterprises. Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, № 4, P. 42–49.